

Žatecká synagoga hořela nadvakrát

Rozhořčený německý lid učinil město principiálně židuprosté

Křišťálová noc je v poslední době skloňována ve všech pádech. Záminkou pro ni se stal atentát na německého diplomata Ernesta vom Ratha v Paříži, který spáchal 17letý židovský fanatik Herschel Grünspan. K atentátu došlo 7. listopadu 1938, 9. listopadu diplomat zraněním podlehl. Tato událost odstartovala protizidovský pogrom. Rozhořčení Arijců vyústilo z 9. na 10. listopadu v „Křišťálovou noc.“ Židovští obyvatelé nejen na německém území byli ponižováni a terorizováni, mnozí zabiti či odvezeni do koncentračních táborů. Výkladní skříně židovských obchodů byly rozbíjeny ve velkém, takže v ulicích ležely hromady skla, „křišťálu“. Na mnohých místech vzplály synagogy a židovské modlitebny. Chmurný osud neminul ani skvostnou synagogu žateckou.

Židovská synagoga v Žatci byla postavena roku 1873, je dílem stavitele Johana Staňka a poslušela zejména dobrou akustikou. Patří k největším v České republice.

Trpělivost Žatečanů je u konce! - stojí pod dokumentárním snímkem z protizidovského shromáždění (z žateckého časopisu Saazer Anzeiger).

Už její majestátnost napovídá, že zde před druhou světovou válkou musela pobývat početná židovská komunita. V knize o Žatci se uvádí, že v roce 1936 žilo v Žatci na 760 lidí. Mnoho židovských rodin žilo také v okolních obcích, kupříkladu v Měcholoupech a například i za někdejších rozkvětem obce Oploty stála vážená židovská rodina Steinů.

Nenávist je strašná. Svědčí o tom řádky dobového tisku. „Trpělivost lidu je u konce! Musíme tvrdě zakročit proti židovskému vražděnému moru,“ komentuje protizidovskou manifestaci žatecký časopis Saazer Anzeiger. „Odezvou na skandální židovský čin bylo protestní shromáždění.

„Židovská otázka musí být vyřešena dle zákonného opatření i v Sudetech!“ – zaznělo na shromáždění.

Ve čtvrtek 10. listopadu brzy odpoledne vypukl v synagoze požár, který se rychle rozšířil na vnitřní zařízení. Policie držela pořádek, dobrovolným hasičům se po hodinovém úsilí podařilo požár uhasit. Večer se však synagoga znovu vzněla a znovu se spěchalo k ohni.

Dochovala se i velmi nekalitní fotografie interiéru synagogy v plamenech, pod snímkem stojí text ve smyslu „synagoga hoří a v ní židovská veteš“.

V dalším článku časopisu se dozvídáme: „Už žádná židovská

otázka v Žatci. Život města se zcela změnil.

Žatec byl židovský – ze 460 obchodníků bylo 92 židů, tedy 20%, i majitelé továren, obchodníci chmelem, lékaři, advokáti, vlastníci domů. Došlo k prožidovštění bank. Židé špatně hospodařili. Brali půjčky bez krytí, čímž mnoho arijských podnikatelů vykrvácelo. Nyní se kruh uzavřel. Dnes jsou všechny obchody zavřeny nebo komisiarizovány převzaty NSDP. Na programu je úplné odžidovštění města a vyhnání židovských přivandrovalců. Nejenom obchody jsou nyní principiálně židuprosté!

V této době v Žatci zbylo z někdejší početné židovské komunity již jen žalostně málo občanů. Bo-

hatí obchodníci, továrníci, právníci a lékaři prozíravě opustili nepřátelský Žatec daleko dříve.

Zajímavostí je, že například v Ústí nad Labem byla synagoga vypálena až v náhradním termínu – o Silvestru. Město totiž vycházelo s židovskou obcí dobře, ale bylo nuceno přátelský postoj z ideových důvodů záhy přehodnotit. Synagoga o Křišťálové noci nehořela ani v děčínských Podmoklech – v těsné blízkosti totiž stály německé vily a požár by je ohrozil.

Za poskytnutí materiálu děkuji PhDr. Radmile Holodňákové z Regionálního muzea K. A. Polánka v Žatci, za překlad a některé doplňující údaje ústeckému archiváři Vladimíru Kaiserovi.

Květa Tošnerová

Žatecká synagoga, majestátní objekt s pohnutou minulostí, léta chátrala. Dnes už jí snad čeká lepší etapa existence.

Nevěřit, ale snažit se pochopit

Agent Ivan Trojan zahrál Lounům na tereminox

Dva roky po premiéře se lounští diváci mohli seznámit s inscenací Dejvického divadla Teremin, která se v Praze stala divadelním hitem. Její tvůrce Petr Zelenka má ve svých filmech rád podivínské

hrdiny, co po svém reagují na vyšinutost světa. Vzpomeňme na Knoflíkáře a Příběhy obyčejného šílenství. Když ale narazil na bizarní osudy sovětského vynálezce, hudebníka a špióna Lva Sergejeviče Teremina

(1896-1993), zjistil, že skutečnost překonává jakoukoliv bláznivou fabulaci a napsal o něm divadelní hru.

Vybíral si úsek jeho života z 30. let, kdy Teremin pobýval v USA. Z počátku se zdálo, že půjde o kombinaci biografie, špiónážního dramatu a kapitola z hudební a fyzikální historie s prvky zelenkovského absurdního humoru. Autor a režisér navíc využil zkušenosti ze své fiktivně dokumentární trilogie (Visací zámek 1982-2007, Mňága – Happyend a Rock dábla) a kromě filmové zkratky napojil na divadelní organismus postupy televizních dokumentů a videoklipů. Divák se tak nenásilně, aniž měl pocit školometských přednášek, dozvěděl mnoho odborných a životopisných faktů a ještě se mohl zaposlouchat do nefalšovaného zvuku tereminoxu, předchůdce hudebních elektronických nástrojů.

S postupujícím časem však bylo jasné, že za civilně hrajícími herci se skrývá více. Ivan Trojan v titulní roli si nasadil neproniknutelnou masku pros-

tu všech emocí, jednoznačného uchopení a zařazení do kategorií dobra a zla. Podařilo se mu tak zobrazit zvláštní schizofrenii tajemného technokrata. Dojem tajuplnosti měl zabránit se s jeho postavou ztotožnit, či ji odmítnout, a umožnit divákům soustředit se na nenapádané kladené otázky. Především, zda má lidské konání vůbec nějaký smysl. Co dělat? A proč? Ptáme se sami sebe od okamžiku, kdy jsme ztratili Boha. Toho měla nahradit elektřina, jak plánoval Lenin a možná i Teremin. Ale nenahradila a zůstal jen otazník.

„Za tím vším nebylo ve skutečnosti nic, žádná idea, žádná peníze. Dělal jsem to jen proto, že mě baví hrát si s těmi součástkami,“ vyzná se geniální vynálezce, když přiznává, že všechno je jinak, než se zdálo. „Já ti nevěřím!“ „To nevádí, ale rozumíš mi.“ A to je asi jediné možné – nevěřit, ale snažit se pochopit.

Jan Vnouček

(Petr Zelenka: Teremin – Dejvické divadlo, 30. října 2007, Vrchlického divadlo v Lounech)

Martin Myšíčka, David Novotný a Ivan Trojan hrají Aerofonickou svitlu skladatele Josepha Schillingerera.

Klenot s názvem Žatec Xantho

Žatecký pivovar vaří pivo pro ženy

ŽATEC (žp) - Jak říká s nadsázkou zkušený sládek žateckého pivovaru: „pivo obsahuje 1000 přírodních látek a většina jich na člověka působí příznivě, ale musí se to umět pít“. To znamená netrhat rekordy, ale vychutnávat harmonii a jemné tóny chuti, které umí sladit jen odborník.

Mezi přírodní látky, které jsou obsaženy v pivu a příznivě působí na lidské zdraví, patří i xanthohumol a isoxanthohumol, obsažené v chmelu a přecházející do piva. Prokazatelně působí proti řídnutí kostí, osteoporóze. Estrogeny jsou souborným označením skupiny ženských pohlavních hormonů, jejichž úbytek má ne-

příznivý vliv na vznik osteoporózy. Současná studia (více než 40 vědeckých prací) se zaměřila na biochemický potenciál xanthohumolu jako chemopreventivní a protirakovinné látky, působící na všech stadiích vývoje. Chmelové látky se tak v důsledku těchto poznatků stávají budoucím zdrojem pro nová léčiva.

„Vzhledem k tomu, že pro výrobu našich piv používáme výhradně žatecký chmel, a nikoli chmelový extrakt, do něhož tyto látky neprecházejí, mají naše piva přirozeně zvýšený obsah xanthohumolu a isoxanthohumolu oproti jiným pivům. Snažili jsme se využít této vlastnosti žateckého piva co nejvíce a připravili jsme jako novinku pivo, kde se obvyklý obsah těchto látek zdvojnásobuje. Využili jsme přitom poznatků Chmelářského institutu Žatec, významného

vědeckého pracoviště v oblasti chmele. Výsledkem je jemný, ale silný tmavý ležák se sametovou pěnou a ušlechtilou, noblesní chutí, který jsme nazvali Žatec Xantho, na připomínku toho, že chmelové látky se v důsledku nových poznatků stávají budoucím zdrojem pro nová léčiva,“ uvádí Radek Vincík, obchodní ředitel Žateckého pivovaru.

Jak pevně věří žatečtí sládkové, tento šperk mezi pivy ocení především ženy a také lidé, kteří vidí v pivu víc než jen hořkou vodu.

cesta za zdravím

■ Připravuje Lékárna Na Široké, ulice Kosmonautů 2303, Louny

● Příkrmování dětí

● Kdy začít?

Po dokončeném šestém měsíci u kojenců, čtvrtém až šestém měsíci u uměle živěných dětí. Ve druhém půlroce života začínají dítěti růst první zoubky, tvoří se více slin. Svaly jazyka i úst jsou dostatečně silné a dítě rádo věci kouše, žvýká. Je také už mnohem šikovnější a obratnější, nenecháváma ručkama si dávat do úst vše, nač dosáhne. Začíná se zajímat o jiné chuti a prosazovat své „já“. Zcela zřetelně umí dát najevo, co mu chutná a co ne. Podáním jiné stravy než mléka zahajujeme období přechodu na stravu smíšenou. Jiné stravy, než je mléko, pak říkáme příkrm, na rozdíl od dokrmu, kterým je přírůdek jiného mléka než mateřského. Nekožené, uměle živěné dítě může dostávat nemléčné příkrmy dříve než kojené, ne však před dokončeným čtvrtým měsícem věku.

● Jakým příkrmem začít?

Začíná se zeleninovou polévkou z jednoho druhu zeleniny, po lžičkách. Většinou podáváme mrkvové pyré před poledním kojením či pitím nebo můžeme trochu mrkve zamíchat do mléka. Během tří až čtyř dnů můžete přidat další druh zeleniny, například brambor, brokolici nebo květák. Časový odstup je potřebný pro rozpoznání snášenlivosti na nové potraviny. Osvědčenou zeleninu pak vyzkoušejte s masem a postupně zvýšte podíl příkrmu na úkor mléka. Maso je pro organismus důležitý zdroj železa, bílkovin a mastných kyselin. Koncem druhého nebo během třetího týdne nahrazujeme celou polední dávku nemléčným příkrmem. Výsledkem je, že dítě dostává 150 – 200 g masozeleninové polévky, dávku která zcela nahrazuje jednu, většinou polední, mléčnou porci, šestkrát týdně. Vařeného, jemně nakrájeného libového masa je zpočátku asi 20 g na dávku, od sedmého měsíce až 35 g.

● Jakým pokračovat?

Po masozeleninovém příkrmu můžete do jídelníčku kojence zavést ovocné pyré a obilné kaše, které nahradí především večerní porci mléka. Ovocné pyré nepřislažujte! Kaše a všechny potraviny obsahují lepek (mouka, moučné výrobky, obilné kaše s lepkem, krupicová kaše) se doporučuje dítěti podat až po šestém měsíci. Sliznice střevní nebývá do té doby schopna správně a bez potíží vstřebávat. Její poškození může vést k závažnému dlouhodobému onemocnění, zvanému celiakie. Lepek není obsažen v rýži, kukuřici, pohance a v jáhlech. Rýžový odvar nebo kaši (nemléčnou) lze tedy použít u malého kojenca i dříve, např. při léčbě průjmů. Kolem devátého měsíce, v závislosti na vývoji mléčného chrupu a schopnosti dítěte kousat, zařazujte do jídelníčku syrovou zeleninu a kousky masa k podpoře žvýkání. Také těstoviny už mohou být pest-

řejší (špagety, vaječné nudle, makarony), podáváme ve formě hruběji nasekaných kousků. Zároveň začínáme nahrazovat večerní mléčnou porci dalším nemléčným příkrmem, např. rýžovou kaší s ovocem, později ovesnou nebo krupičnou kaší. Od sedmého měsíce můžeme zařazovat banány, vařená jablka, hrušky, broskve, meruňky. Od devátého měsíce pak meloun, vodní meloun, vařené třešně a švestky. Poté nahradíme i odpolední porci mléka kaší (např. obilnou) nebo ovocnou přesnídávkou. Zároveň obměňujeme druhy zeleniny a masa.

● Pitný režim staršího kojenca a batolat

Podstatnou část celkového objemu tekutin tvoří mléko. Mateřské mléko je hlavní a dlouho může být i jedinou tekutinou pro kojené dítě. Rozhodně v prvních měsících života nejsou ve výživě uměle živěného kojenca čaje a ovocné šťávy žádoucí. Dodávka tekutin je plně kryta vypitým mlékem a dávkou vitamínu C je obsažena v mléce. Starším kojenčům mezi osmým až devátým měsícem zavádíme s určitou opatrností do výživy ovocné šťávy. Protože obsahují větší množství cukrů, je vhodné ředit je kojenecovou vodou nebo slabým čajem. Vhodné jsou také zeleninové šťávy nebo kombinace zeleninové a ovocné šťávy s vodou. Tak, jak v jídelníčku kojenca postupně narůstá množství tužší stravy, může doplněk tekutin dosáhnout kolem desátého

Volně prodejné

LÉKY

a ostatní sortiment
AŽ DO DOMU

Objednávky a informace:

739 416 351

415 670 118

nasiroke@tiscali.cz

měsíce věku přibližně 200 ml tekutin za den. Je vhodné, aby větší díl z těchto tekutin tvořila pitná voda vhodná pro kojenca (balená voda označená jako „kojenecská voda“). Podávání čajů a ovocných šťáv ve větším množství není vhodné. Čaj tmavý, ale i zelený a heřmánkový, může omezit vstřebávání železa a minerálů. Sladký čaj a ovocná šťáva navíc snižuje chuť k jídlu a dítě pak může odmítnat hodnotnější stravu.

Všechny tyto příkrmy jsou k zakoupení i u nás v lékárně. Rádi vám poradíme a pomůžeme vybrat nejvhodnější příkrm pro vaše dítě. **Jana Davidová, farmaceutická asistentka** (příště na téma lékové interakce)

Divadlo plné dětských obrázků... V pondělí 5. listopadu ve Vrchlického divadle v Lounech zahajoval II. ročník společné výstavy lounských škol Žáci a studenti rodičům a městu. Každá škola sama připravila svou kolekci prací, kterou se prezentuje. Výstaveny jsou kresby, malby, grafiky a různé kombinované techniky. Některé školy svou kolekci doplnily i prostorovými pracemi. V přízemí je překrásná kolekce mateřských škol, v prostorách kavárny práce základních škol. Prostory u baru a vchodu do hlediště pak zaplnily střední školy a základní umělecká škola. Výstava potrvá do 20. prosince. (kp)